

A Győri Ítéltábla a Zoltán és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt **I.r., II.r. felperesnek** a dr. Balajthy János ügyvéd által képviselt **alperes** ellen **szerződés érvénytelenségének megállapítása** iránt indított perében a Székesfehérvári Törvényszék 2019. június 5. napján kelt 26.P.20.439/2018/14. számú ítélete ellen a felperesek által 15. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy fizessenek meg 15 napon belül egyetemlegesen az alperesnek 31.750 (Harmincegyezer-hétszázötven) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 67.900 Ft fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint **2005. augusztus 23. napján** a felperesek mint adóstársak és az alperes mint hitelező között **kölcsönszerződés** jött létre euró alapú szabad felhasználású jelzáloghitelre, **egyenletes részletfizetéssel**, türelmi idővel.

A szerződés VII. fejezete 3. pontjában a felperesek kifejezetten nyilatkoztak arról, hogy a banki felvilágosítást, mely szerint a jelen kölcsön vonatkozásában **jelentős árfolyamkockázata keletkezhethet** abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem EUR forrás, megértették, és ezen információ tudatában is igénybe kívánják venni a kölcsönt.

A felperesek a hitel felvétele érdekében (meglévő hiteleiket kiváltandó) **Név 1** és **Név 2** hitelközvetítőhöz fordultak, akik az alperesi pénzügyintézetet javasolták. A hitelközvetítővel való a második alkalommal történő találkozás során a felperesek megkapták a javasolt alperesi kölcsöntermékkel kapcsolatos **„Tájékoztatás a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól”** megjelölésű okiratot, melynek tudomásulvételét 2005. június 30. napján az I. r. felperes aláírásával igazolta.

A tájékoztatás tartalmazta, hogy a választott deviza piacának előnyeit élvezve az adós, ugyanakkor viseli annak kockázatait is devizában történő finanszírozás választásával. A kölcsönszerződés megkötésével az adós tudomásul veszi, hogy a bank a folyósított kölcsönösszeget a választott devizanemben tartja nyilván és az adós arra vállal kötelezettséget, hogy a kölcsönt az általa választott külföldi devizában fizeti vissza. Tekintettel arra, hogy a választott idegen deviza átváltási

aránya - árfolyam - **a napi piaci mozgások hatására változhat**, egy esetleges kedvezőtlen árfolyamváltozás, emelkedés az adósnak **előre nem látható és előre ki nem számítható többletköltséget okozhat**. E finanszírozás előnye, hogy amint a finanszírozás devizanemének a forinttal szemben esik az árfolyama, úgy csökken a finanszírozás forint ellenértéke, vagyis a tőkeösszeg és kamatai visszafizetését szolgáló törlesztőrészleteket fedező deviza megvásárlása kevesebbe kerül, ahhoz kevesebb forint szükséges. Fordított esetben, ha a finanszírozás devizanemének a forinttal szemben nő az árfolyama, úgy növekedik a finanszírozás „ellenértéke”. A tőkeösszeg és kamatai **(törlesztőrészlet) megfizetéséhez ebben az esetben magasabb forintösszeg szükséges**. Tehát ebben az esetben a felvett devizahitel visszafizetéséhez több forintot kell a megfelelő devizanemre átváltva felhasználni.

A hitel kamatait a kiválasztott deviza iránti nemzetközi kereslet-kínálat alapján alakuló elszámoló árak (LIBOR, EURIBOR) határozzák meg. A kamatláb rendszeres időközönként - a megállapodott kamatperiódusoknak megfelelően - változik, és a kiválasztott devizanem mindenkor piaci viszonyaihoz fog igazodni. **A kamatszint a finanszírozás devizanemében többnyire különbözik a forint kamatszintjétől és teljesen más tendenciát követhet.**

Rögzítette a tájékoztatás, hogy a bank nem tud felelősséget vállalni arra, hogy a piac kedvezőtlen alakulása miatt az adósnál bekövetkező többlet terhet átvállalja. Különösen nem vállal kötelezettséget arra, hogy tájékoztassa az adóst egy esetlegesen bekövetkező kedvezőtlen változásról.

Végül kitért a tájékoztatás arra, hogy a kölcsönszerződésben az adós az aláírásával igazolja, hogy a finanszírozás kockázatairól világos tájékoztatást kapott, a kockázati összetevőket ismeri, és a hitelt ennek ismeretében is fel kívánja venni.

A szerződés alapján az alperes 12.394,- EUR összegű kölcsönt nyújtott 180 hónap futamidőre, melyből 96 hónap volt a türelmi idő. A türelmi idő alatt a felpereseket csak **(törlesztésnek nevezett)** kamat és kezelési költség fizetési kötelezettsége terhelte, a türelmi idő alatt változatlan havi 70,13 EUR összegben.

A 96 hónap türelmi időt lejártát követően már - azaz annuitás számítás megkezdése után - a kölcsön futamideje alatt minden hó 15. napján esedékes tőke, kamat és kezelési költségű álló **törlesztőrészletet** tartoztak fizetni az alperesek. Az első törlesztőrészlet 2013. október 15. napján volt esedékes, az utolsó törlesztőrészlet 2020. szeptember 15. napján, a törlesztőrészletek száma 84 darab volt (kölcsönszerződés IV. pont 3. pont első bekezdés, 4. és 5. pont). Az alperesek tudomásul vették, hogy kölcsön törlesztési és kamatfizetési kötelezettségük megállapítása a türelmi idő leteltét követően az úgynevezett **annuitás számítás módszerével** történik. Az annuitás számítás megkezdését követően - kölcsön, valamint a kamat és az éves kezelési költség 1/12-ed része együttesen képezi a havi törlesztőrészletet. A havi törlesztőrészlet összege ügyleti éven belül állandó, a törlesztő összegben a tőke és kamat egymáshoz viszonyított aránya változó, a kezelési költség összege állandó.

A kölcsön folyósítási módja az alperesek felperesnél vezetett lakossági forint bankszámlájára/deviza számlájára történő egyösszegű átvezetés, melyre a felperes a szerződés II/2. pontja szerinti folyósítási feltételek maradéktalan teljesülése esetén 8 munkanapon belül volt köteles. A THM 9,93 %-ban került meghatározásra, míg a kölcsön éves kamatlába a folyósítás időpontjában a Hirdetményben megállapította értékben, melyet az alperes csupán a szerződéskötés napjára vonatkozó tájékoztató jelleggel közölt a szerződésben évi 4,99 %-os mértékben. A kölcsön

kamatlába ügyleti évente változó volt. A felpereseket havi rendszerességgel kezelési költség fizetési kötelezettség terhelte, melynek alapja a soron következő ügyleti év első napján fennálló tőketartozás volt, mértéke a folyósítás időpontjában a Hirdetményben megállapított érték (tájékoztató jelleggel évi 1,8 %) azzal, hogy a kezelési költség az ügyleti éven belül nem változtatható. Rögzítette a szerződés, hogy az alperes jogosult az ügyleti kamatláb, a késedelmi kamat és a kezelési költség egyes ügyleti évek fordulónapján történő egyoldalú megváltoztatására azzal, hogy arról Hirdetmény útján értesítési a felpereseket.

A VII.2. pont értelmében, ha az EUR/HUF árfolyamának nagymértékű változása miatt legalább 5 %-os változás (figyelembe véve az esetleg megváltozott ingatlan piaci viszonyokat is) a biztosítékul nyújtott ingatlan értéke már nem lesz a bank számára kielégítő, mint biztosíték, akkor az adós köteles 30 naptári napon belül a bank számára kielégítő pótfedezetet biztosítani.

A szerződés VIII/13. pontja értelmében a felperesek kijelentették, hogy az alperes Üzletszabályzatának, Hirdetményének rendelkezéseit megismerték, azokat magukra nézve kötelezőnek fogadták el, és a VIII/15. pont értelmében a szerződésben nem szabályozott kérdésekre az Üzletszabályzat és a Hirdetmény rendelkezései voltak alkalmazandók.

Felperesek az első időszakban eleget tettek a törlesztési kötelezettségüknek, későbbi elmaradásaikra tekintettel azonban az alperes 2014. szeptember 24. napján kelt közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozatával a szerződést azonnal hatállyal **felmondta**. A felek között a DH2 törvény szerinti **elszámolás megtörtént, az felülvizsgálnak minősül**, ez alapján az alperes 3.991,- EUR összeget számított fel tisztességtelenül, amit a tőketartozásba számolt el.

* * *

Felperesek módosított keresetükben a kölcsönszerződés érvénytelensége alapján - utalva az EUB C-118/17. szám alatti ítéletében foglaltakra - az eredeti állapot helyreállítását kérték azzal, hogy amennyiben erre lehetőség nincs, úgy a bíróság nyilvánítsa hatályossá a szerződést a határozathozatalig terjedő időre és állapítsa meg, hogy a felperesek 2015. július 30-i tartozásának mértéke 849.366 Ft. A kölcsönszerződés érvénytelenségét - vagylagos keresetként - a kockázatfeltárás hiányosságaira, illetve arra alapították, hogy az jogszabályba ütköző (rPtk.200.§ (2) bek.), mert nem felel meg rHpt. 210. § (2) bekezdésében, a rHpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjában foglaltaknak.

Álláspontjuk szerint tájékoztatni kellett volna a hitelezőnek őket arról, hogy a szerződésnek milyen jövőbeni kockázatai lehetnek. A **kölcsönszerződés VII. fejezete 3. pontja** nem tekinthető a Kúria 2/2014. PJE határozatában foglaltaknak megfelelő világos és érthető tájékoztatásnak. A C-26/13. számú ügyben hozott ítélet és a 2/2014. PJE határozatban foglaltak szerint nem csak a szerződés tartalmának, szövegének van jelentősége, hanem a szerződéskötés során közzétett reklámnak és tájékoztatásnak is. Az **valójában** nem is a bank tájékoztatását, hanem **az adósok nyilatkozatát tartalmazza** arra vonatkozóan, hogy a kockázatokat megértették, abból azonban nem állapítható meg, hogy milyen felvilágosítást nyújtott részükre a bank.

A tájékoztatás túl általános, abból nem állapítható meg, hogy az árfolyam felperesekre nézve kedvező változásának nincs felső határa. A szövegből nem derül ki, mi tekinthető jelentős árfolyamváltozásnak, a felperesek számára abból az tűnhetett ki, hogy maximum 5 %-os mértékű változás lehetséges. A VII.2. pontban foglaltak alapján nem egyértelmű, hogy az 5 %-os változást meghaladó kockázat kit terhel. Nem tartalmaz arra vonatkozó információt, hogy az árfolyamváltozás érintheti-e egyáltalán, s miként a felperesek forintban kifejezett tartozását.

Ehhez kapcsolódóan előadták, hogy a **hitelközvetítő** szerződéskötést megelőző napon **azt a tájékoztatást adta**, hogy az EUR **csak egy elszámolási mód**, a hitelt nem EUR-ban nyújtja a bank és ez nem érinti a kölcsön feltételeit. A bankszövetség 2006. január 26. napján kiadott tájékoztatója szerint pedig nem volt valószínűsíthető a hitel futamideje alatt a törlesztés terheit jelentősen megnövelő árfolyammozgás.

Álláspontjuk szerint az alperes csak olyan hitelt helyezhetett volna ki, mely vonatkozásában az adósok jövedelme a kölcsön teljes futamideje alatt biztosítja a törlesztőrészeket fizetését, ezt szolgálja a rHpt. 78. §-án alapuló hitelképesség vizsgálat is. Ingatlanfedezetet kockáztattak szerződés megkötésével, annak elvesztésével számolniuk kellett, de a szerződés aláírásával azt nem fogadták el, hogy a fedezeti ingatlan esetleges elvesztése után is adósi pozícióban maradnak.

A kölcsön összege nem került meghatározásra (rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja), mert a szerződés csak azt tartalmazza, hogy 12.394,- EUR összegű kölcsönt vesznek fel (I.1. pont), a kölcsön folyósításának módja pedig a lakossági folyószámlára történő egyösszegű átvezetés (II.1.pont). A szerződésből az sem tűnik ki, hogy - amint az ténylegesen történt - a bank a kölcsön összegét forintban folyósítja, a kölcsön összege csak EUR-ban került meghatározásra, az átváltási árfolyam megjelölése nélkül, így adósként nem tudták, hogy mi tulajdonképpen az a kölcsönösszeg, amit a szerződés alapján vissza kell fizetniük, s nem állapítható meg, hogy milyen forintösszeg átutalására vállalt kötelezettséget a bank.

A szerződés amiatt **sérti a rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontját**, mert kizárólag az úgynevezett türelmi időre nézve tartalmazza a fizetendő törlesztőrészlet összegét EUR-ban (a törlesztés forint ellenértéke itt sem ismert), s az a szerződés IV.3., IV.4. és IV.5. pontjai alapján ki sem számítható. A türelmi időt követő időszakra semmilyen információval nem rendelkeztek a felperesek a törlesztőrészek mértékére vonatkozóan, erre a felek között megállapodás nem jött létre.

* * *

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Arra hivatkozott, hogy a kölcsönszerződés VII.3. pontja és a külön okiratba foglalt 2005. június 30-án kelt tájékoztatás együttesen egyértelmű, világos és érthető módon tartalmazta a termék kockázatait, megfelelt a Kúria 6/2013. PJE és 2/2014. PJE határozatában foglaltaknak, ha ez nem volt a felperesek számára érthető, úgy elvárható lett volna, hogy kérdéseiket ezzel kapcsolatosan feltegyék, illetve tájékozódjanak. A független hiteltanácsadó nem az ő munkatársa, így a tőle származó tájékoztatás nem vehető figyelembe alperesi tájékoztatásként.

A szerződés tárgya kellően meghatározott volt. A szerződés egyértelműen tartalmazza, hogy 12.394,- EUR kölcsönt nyújtott, a folyósítás módszere nem mosható össze a kölcsönösszeg meghatározottságával. Elegendő volt a kölcsön összegének devizában történő meghatározása, a szerződés rendelkezései alapján egyértelmű, hogy a szerződésben meghatározott időpontban azt az alperes vételi árfolyamán kell átszámítani forintra, és a felpereseknek a kölcsönadott devizának megfelelő összeget és járulékait kellett ugyancsak az aktuális eladási árfolyam figyelembevételével forintban visszafizetni. A szerződéskötés időpontja és a folyósítás időpontja egymástól elvált, a folyósítás feltétele volt az úgynevezett folyósítási feltételek maradéktalan teljesítése, melyre a felpereseknek volt ráhatása. Az is a felperesek rendelkezésétől függött, hogy a 12.394,- EUR kölcsön milyen pénznemben kerül folyósításra, ez attól függött, hogy milyen számlára kérték azt folyósítani a felperesek. Forintszámlára történő átvezetés esetén az átváltásra az alperes

Hirdetménye szerinti árfolyam volt az irányadó, mely a kölcsönszerződés VIII.13. pontja értelmében a felek szerződésének részét képezte.

A törlesztőrészletek is kellően meghatározottak, azoknak nem kellett tételesen is szerepelni a szerződésben, elegendő, ha kiszámíthatóak. A perbeli szerződés rögzíti a kezdő részletet, a szerződés rendelkezései alapján a további részletek kiszámíthatóak az esedékesség időpontjában.

* * *

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperesek keresetét elutasította. Kötelezte a felpereseket, hogy fizessenek meg 15 nap alatt egyetemlegesen az alperesnek 127.000 Ft perköltséget. Megállapította, hogy a feljegyzett 50.960 Ft illetéket az állam viseli.

A rHpt. 203. § (6), (7) bekezdésében, a 6/2013. PJE határozat 3. pontjában és a Kúria 2/2014. PJE határozatában foglaltakra figyelemmel akként foglalt állást, hogy a kölcsönszerződés VII. pontja és a külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat, valamint **Név 1** tanú vallomásából állapítható meg a tájékoztatás tartalma. Az alperes által külön okiratba foglalt tájékoztatásból az átlagosan tájékozott fogyasztó számára egyértelműen felismerhető kellett hogy legyen az, hogy a kölcsöntermékeknek árfolyamkockázata van, s ezt korlát nélkül ő köteles viselni. A bank által nyújtandó tájékoztatás nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, a kockázat reális voltára, valószínűségére. Nem kellett a banknak arról nyilatkozni, hogy a hosszú távra kötött szerződés alatt mi az árfolyamváltozás felső határa. A tájékoztatás egyértelműen **bemutatta a törlesztőrészletek változásának irányát** (mindkét értelemben), illetve kifejezetten rögzítette, hogy az a fogyasztó számára **előre nem látható és előre ki nem számítható és többletköltséget** okozhat.

Név 1 tanúvallomásában az esetre már csak halványan emlékezett, általánosságban sem tudott már a kölcsönfelvétel folyamatára, az ügyintézés módjára nyilatkozni. Amennyiben a külön íven szövegezett kockázatfeltáró nyilatkozat kapcsán az adósban kétely merült fel - esetlegesen abból az okból, hogy a hitelközvetítő a kölcsön kockázatát nem említette - úgy elvárható lett volna, hogy kérdést tegyen fel, tisztázza ezt a helyzetet, amennyiben ez elmarad úgy azt a hátrányára kell értékelni.

Az EUB C-51/17. számú ügyben hozott döntése sem befolyásolja a perbeli kockázatfeltáró nyilatkozat megfelelőségét. Ahogy a Kúria - a perbelihez hasonló tényállás mellett - Gfv.VII.30.020/2018/5. szám alatti ítéletében rámutatott, az EUB ítélete szerint sem előírás, hogy a számítások, konkrét adatok kerüljenek közlésre, és a perbelivel azonos kockázatfeltáró nyilatkozatot megfelelőnek találta.

Az előzetes hitelbírálatnak nincs jelentősége, az nem változtat a kockázatfeltárás megfelelőségén, jövőbeni változások és a szerződéskötéskor felmért adósi teljesítőképesség között nincs összefüggés.

Nem találta alaposnak a felperesek régi Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjára történő hivatkozását. A 6/2013. PJE határozat értelmében megengedett és tipikus módja a kölcsönösszeg meghatározásának, ha azt csupán devizában jelölik meg, az nem szükséges, hogy maga a folyósított összeg és a törlesztések összege tételesen szerepeljen a szerződésben, elégséges az is, ha azok kiszámítható módon vannak meghatározva. A konkrét szerződés 12.394,- EUR-ban tartalmazza devizában a kölcsön összegét és abból kiderül, hogy ez az összeg a szerződés részét képező (VIII.13. pont) Hirdetmény szerinti árfolyamon kerül átváltásra és forintszámlára átvezetésre.

A rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjába sem ütközik a perbeli fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés önmagában amiatt, mert nem tartalmazza a törlesztőrészletek összegét. A szerződés IV. pontja, illetve a Hirdetmény rendelkezései alapján az egyes törlesztési időpontokban pontosan kiszámítható, illetve meghatározható a törlesztőrészlet összege. A fizetendő törlesztőrészletek száma, esedékessége szerepel a szerződésben, átszámítása meghatározott, így a szerződés megfelel az 1/2016. PJE határozat 2. pontjában foglaltaknak.

* * *

Elsődlegesen az elsőfokú ítélet kereset szerinti megváltoztatása, másodsorban az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése iránt a felperesek terjesztettek elő fellebbezést.

Arra hivatkoztak, hogy a **Név 1** tanú (hitelközvetítő) vallomásának értékelése kapcsán iratellenesen hivatkozott arra az elsőfokú bíróság, hogy a hitelközvetítő nem emlékezett arra, hogy szóban bármi elhangzott volna a kölcsön árfolyamkockázatával kapcsolatban. A 2019. április 29-én megtartott tárgyalás jegyzőkönyvének 3. oldala szerint a tanú arról nyilatkozott, hogy abban biztos, hogy nem hangzott el szóban olyan tájékoztatás sem részéről, sem a M. részéről, hogy ez egy kockázatos ügylet lenne. Ebből az elsőfokú ítélet álláspontjával szemben éppen az állapítható meg, hogy az árfolyamkockázatról, illetve annak esetleges felmerüléséről nem tájékoztatták a felpereseket.

Az elsőfokú bíróság felperesek nem kellő gondosságára történő hivatkozása (Ptk. 4. § (4) bek.) alaptalan. Többször tárgyaltak a hitelközvetítővel, nem tudni miből állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy nem jártak el kellő gondossággal. Jelentős árfolyammozgás a bankszövetség 2006. január 26. napján kiadott tájékoztatója alapján sem volt várható, ennek az elsőfokú bíróság jelentőséget nem tulajdonított, e hivatkozásával összefüggésben indokolási kötelezettségének sem tett eleget.

A nyilatkozat nem a bank tájékoztatása, hanem annak az adósok általi elismerése, hogy világos tájékoztatást kaptak a banktól. A kockázatfeltáró nyilatkozatból nem lehet olyan következtetésre jutni, hogy a törlesztőrészletek összege felső határ nélkül emelkedni fog. A tájékoztatás tartalmával összefüggésben hivatkoztak a Kúria C-51/17. EUB döntéssel kapcsolatosan 2019. április 10. napján kiadott tájékoztatására. Megismételték azon álláspontjukat, hogy a 2005. június 30-án kelt külön okiratba foglalt tájékoztatás az általános ismereteken túlmutatóan semmilyen kockázati felvilágosítást nem tartalmaz. Nem ad magyarázatot arra sem az elsőfokú ítélet, hogy az EUB ítéleteinek felperesek által hivatkozott rendelkezéseit miért hagyta figyelmen kívül.

Megismételték korábbi jogi álláspontjukat a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontja szerinti semmisségi okkal összefüggésben. Utaltak arra, hogy a kölcsönszerződés IV. fejezete 3. pontja első bekezdése a türelmi idő konstrukcióról rendelkezik, míg második bekezdése nem a perbeli kölcsönre vonatkozik, az a türelmi idő nélküli konstrukció esetén az első évben fizetendő törlesztőrészletről szól. Arra a perbeli szerződés nem utal, hogy a türelmi időt követően milyen fizetési kötelezettsége áll fenn az adósok számára a futamidő végéig. A IV. fejezet 6. pontja szerinti, a Hirdetményre utaló szövegrész nem a törlesztőrészletekkel, hanem a folyósítási jutalékkal kapcsolatos, emiatt az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a törlesztőrészleteket tartalmazza a szerződés, illetve hogy azok összege kiszámítható.

Sérrelmezték az alperes részére megállapított perköltség összegét is. A 849.336 forint pertárgyérték alapul vételével a 127.000 Ft összegű képviselői díj nem felel meg a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet szerint megállapítható ügyvédi munkadíjnak, annak helyes összege 53.975 Ft. Az elsőfokú bíróság nem adta indokát, hogy miért ennek több mint kétszeres összegében állapította meg az alperes javára ügyvédi munkadíjat.

* * *

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helyes jogi indokai alapján történő helybenhagyását kérte, megismételve a 6/2013. PJE és 2/2014. PJE határozatokban foglaltakkal kapcsolatos korábbi okfejtését. Utalt arra, hogy a BH2019.84. számú eseti döntésben a Kúria vizsgálat tárgyává tette az alperes kockázatfeltáró nyilatkozatát, és arra a következtetésre jutott, hogy az a C-51/17. számú EUB ítélet megállapításai tükrében is megfelel a jogszabályoknak.

Rámutatott, hogy önmagában a kockázatfeltárás hiányosságai sem vezetnek automatikusan az árfolyamkockázatot a felperesekre telepítő rendelkezés tisztességtelenségéhez, figyelemmel arra, hogy a szerződéskötés időpontjában a Ptk. hatályos szövege e rendelkezést nem, majd csak 2009. május 22-től tartalmazta. Ha a világosság és érthetőség követelménye sérül az csupán azt eredményezi, hogy az árfolyamkockázat felperesekre telepítése a tisztességtelenség szempontjából egyáltalán érdemi vizsgálat tárgyává tehető (EUB C-421/14., C-26/14. ítélet 61. és 62. pontjai).

Rámutatott, hogy a **külön okiratba foglalt tájékoztatás** világosan és érthetően tartalmazta az árfolyamváltozás lehetőségét, annak a törlesztőrészletre gyakorolt hatását. Felismerhető a tájékoztatásból az is, hogy az árfolyam felső határ nélkül változhat és a korlátozás nélkül a fogyasztót terheli. Kiemelte, hogy a tájékoztatás időben megelőzte a kölcsönszerződés aláírását, az nem kifogásolható alappal, hogy a szerződéskötést megelőző tájékoztatás és a szerződés nem egy napon kelt. Az aláírt tájékoztatással szemben a felpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy az alperestől az írásbelivel ellentétes tartalmú tájékoztatást kaptak, ami alapján alappal gondolhatták, hogy az árfolyam nem változik, vagy van valamiféle felső korlátja. Ilyen tájékoztatás tényét nem bizonyítja a tanú 2019. április 29-i meghallgatása. A tanú egyébként is független hitelközvetítőként dolgozott, a felperesek személyes ismerőse volt, s nem az alperessel állt jogviszonyban, ha megtévesztő tájékoztatást adott, az nem tudható be az alperesnek. Nem hivatkozhatnak a felperesek a Bankszövetség tájékoztatójára sem, mert az szerződés megkötését követően kelt, így a felperesek szerződéskötési szándékát nem befolyásolta.

A kölcsön összege a 6/2013. PJE és 1/2016. PJE határozatokban foglaltak szerint kellően meghatározott. A törlesztőrészletek tételesen a teljes futamidőre nem voltak meghatározhatóak, figyelemmel arra, hogy változó ügyleti kamat került kikötésre a szerződésben, de a szerződés az 1/2016. PJE határozat előírásainak mindenben megfelelt.

A 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdése lehetővé teszi az eljáró bíróság számára a jogszabályban írt százalékos mértéket meghaladó munkadíj megállapítását is, és az elsőfokú bíróság ítélete utalt is arra, hogy mérlegeléssel állapított meg ügyvédi munkadíjat.

* * *

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A.§-a alapján tárgyaláson kívül bírálta el és azt nem találta alaposnak.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését megalapozó, az ügy érdemére is kiható lényeges eljárási szabálysértést nem észlelt, ezért a másodlagos fellebbezési kérelem alaptalan, így az elsőfokú bíróság ítéletét érdemben bírálta felül. Megjegyzi, hogy az indokolási hiányosságot meghaladóan eljárási szabálysértésre a felperesek maguk sem hivatkoztak. Az elsőfokú ítélet indokolásának kisebb hiányosságai pedig az ítélet másodfokú felülbíráhatóságát nem korlátozták.

Az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálásához szükséges és egyben elégséges körben a tényállást feltárta, azt helyesen állapította meg, érdemi döntése - túlnyomórészt annak indokaira is kiterjedően - helytálló, ezért az ítéletábra kizárólag a fellebbezésben foglaltakra tekintettel mutat rá az alábbiakra.

I.

Árfolyamkockázati tájékoztatás

A perbeli szabad felhasználású kölcsön a rHpt. 2. számú melléklete III. 5. pontja szerinti fogyasztási, egyúttal a III.5.13. pont szerinti lakossági kölcsönnek minősül, de egyúttal - ahogy arra az elsőfokú bíróság is rámutatott - fogyasztói kölcsönszerződés is, melyre kiterjednek a rHpt. 203. § (6) (7) bekezdése és a DH1 és DH2 törvények rendelkezései is.

A rHpt. 203. § (6) bekezdése értelmében olyan lakossági ügyféllel kötött szerződés esetén, amely deviza hitel nyújtására irányul, illetőleg ingatlanra kikötött vételi jogot tartalmaz, a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, melynek tudomásul vételét az ügyfél aláírásával igazolja. A rHpt. 203. § (7) bekezdése szerint a (6) bekezdésben meghatározott kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell a devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztő részletre.

A deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződések esetén a felek közötti információs egyensúly hiány ellensúlyozásaként előírt rHpt.203.§-a szerinti tájékoztatási kötelezettség kapcsán **a 6/2013. PJE határozat 3. pontja** arra mutatott rá, hogy amennyiben az árfolyamkockázat vonatkozásában az átlagos fogyasztó számára felismerhető, hogy az kizárólag őt terheli, s hogy az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, úgy a vizsgált kikötés tisztességtelensége nem állapítható meg.

A tájékoztatás tartalmával kapcsolatosan a **Civilisztikai Kollégiumvezetők 2015. november 9-10. napján megtartott Értekezletén elfogadott értelmezés** szerint a tájékoztatásból ki kell tűnnie, hogy az árfolyamváltozás hatására a törlesztőrészlet összege korlátozás nélkül megemelkedhet, az árfolyamváltozás iránya és mértéke előre nem állapítható meg, annak nincs felső határa és az árfolyamváltozás lehetősége valós, azaz a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet. Az árfolyamkockázat valós tartalmára vonatkozó konkrét és egyedi tájékoztatás megtörténtét és tartalmát a pénzügyi intézménynek kell bizonyítania. A rHpt.203.§ mögött meghúzódó jogalkotói szándék ugyanis abból indul ki, hogy az átlagos fogyasztónak az árfolyamkockázat valós tartalmával nem kell tisztában lennie, azt a pénzügyi intézménynek egyedileg, konkrétan el kell magyaráznia a fogyasztó számára. (Emlékeztető II. napirend, A/I/2. pont)

Az **EUB C-186/16.** számú ítéletben megjelenő követelményként a pénzügyi intézmény fogyasztó megalapozott döntéséhez szükséges tájékoztatásának ki kell terjednie a fogyasztó lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztő részletre gyakorolt hatására. A hitelfelvevőnek világos tájékoztatást kell kapnia arról, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénz, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik, különösen, ha a kölcsönt felvevő fogyasztó nem az adott kölcsön devizanemében kapja a jövedelmét. A C-186/16. számú ítéletben megfogalmazottakat megismételte az **EUB C-51/17.** számú döntése is a harmadik kérdés kapcsán adott válaszában.

A **Kúria Konzultációs Testülete 2019.04.10-i ülésén** a PJE határozatokban foglaltakat az EUB C-186/16 és C-51/17. sz. határozatai ismeretében is fenntartotta. (Lásd Kúria devizahiteles pereket tárgyaló Konzultációs Testülete 2019.04.10-i ülésének Emlékeztetője 8.-9. pont) Az Emlékeztető szerint akkor megfelelő a tájékoztatás, ha abból kitűnik, hogy

-a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozás lehetősége **valós**, az a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet,

-nem elhanyagolható mértékű,

-nincs felső határa, vagyis a törlesztő részlet akár jelentősen is megemelkedhet.

Amennyiben a tájékoztatás a fenti tartalmi elemeket felölelte, úgy a külön kockázatfeltáró nyilatkozat (ennek hiányában a szerződés aláírása alapján) - a fogyasztó általi ellenkező bizonyításáig - feltételezni kell, hogy az árfolyamkockázat mibenléte és annak korlátozás nélkül kizárólag őt terhelő volta a fogyasztó számára világos és érthető volt, illetve az kellett, hogy legyen. Ekkor a pénzügyi intézmény által csatolt és a fogyasztó által aláírt (de legalábbis megismert), s a tájékoztatás lényeges tartalmát is rögzítő kockázatfeltáró nyilatkozattal szemben már a fogyasztót terheli annak bizonyítása, hogy az okiratban foglalt tájékoztatást ténylegesen nem kapta meg, annak tartalma eltért a nyilatkozatban foglaltaktól, illetve kiegészítő tájékoztatásra tekintettel alappal gondolhatta úgy, hogy az általa viselendő árfolyamkockázat nem valós, annak nincs reális valószínűsége, vagy az bizonyos mértékben korlátozott. (2/2014 PJE indokolás III./1. pont)

* * *

Nem a tartalmának megfelelően hivatkoztak a felperesek az árfolyamkockázati tájékoztatással kapcsolatosan -tartalma szerint - annak „**szabványzáradék**” jellegére. (Az csupán a felperesek elismerő nyilatkozata, s nem a bank részéről nyújtott tényleges tájékoztatás). A - szabványzáradék alkalmazását tiltó - a prekontraktuális kötelek teljesítésére vonatkozó 2008/48/EK irányelv csak 2008. június 11. napjától hatályos, az abban foglaltakat a tagállamok csak 2010. június 11. napját követően voltak kötelek nemzeti jogaikba beépíteni, ezért a perbeli esetre az irányelv nem irányadó. Ettől eltekintve, annak van jelentősége, hogy perbeli esetben nem önmagában szerepel az iratban egy üres, a tájékoztatás megtörténtét elismerő nyilatkozat, hanem azt megelőzi a tájékoztatás teljes szövege. Emiatt nem a tájékoztatás utolsó két bekezdésében szereplő megfogalmazásnak, hanem a tájékoztatás megtörténtét igazoló korábbi tartalmi elemeinek van jelentősége. A tájékoztatás korábbi részének tartalmi megfelelőségét nem rontja le az utolsó két bekezdésben szereplő elismerés, az csak a tájékoztatás tudomásulvételét igazolja.

Helyesen ismerte fel az elsőfokú bíróság, hogy az alperes maradéktalanul eleget tett a rHpt. fenti rendelkezésének a 2005. június 30-án kelt nyilatkozattal és a szerződés VII. pontjában foglaltakkal. A tájékoztatás bizonyítékként szükségtelenül utalt **Név 1** tanúvallomásának részleteire, emiatt mellőzi az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából e tanú vallomásának értékelésével kapcsolatos részeket. Az alperes nyilatkozatával szemben ugyanis a peradatok nem támasztják alá, s felperesek sem igazolták azt, hogy nevezett - aki a rHpt. 3. § /1/ bekezdése h./ pontja szerinti pénzügyi szolgáltatás közvetítése (ügynök tevékenység) végzése kapcsán kapcsolódott a felek jogviszonyához - tevékenységét a rHpt. 2. számú melléklete I.12. a) pontja szerint, a pénzügyi intézmény javára, nevében, felelősségére és kockázatára (ún. A típusú ügynökként) folytatta volna. A rHpt. 2. számú melléklete I.12. b) pontja szerinti (ún. B típusú) ügynök magatartásáért pedig - aki a pénzügyi intézmény pénzügyi szolgáltatási, illetőleg kiegészítő pénzügyi szolgáltatási tevékenységének elősegítése érdekében végzi tevékenységét - az alperes nem felel, az ő felelősége önálló. Az alperes helyes hivatkozásának megfelelően a független hitelközvetítő magatartása nem az alperes magatartásának minősül.

A tájékoztatás az EUB C-51/17. számú határozatában foglaltaknak megfelel, mind alaki, nyelvtani, mind tartalmi vonatkozásaiban érthetővé teszi az ideáltípus fogyasztó számára, hogy a nemzeti fizetőeszköz leértékelődése a kirovó pénznemhez képest milyen hatást gyakorolhat pénzügyi kötelezettségeire, s annak rá nézve jelentős gazdasági következményei is lehetnek.

A tájékoztatás tartalmi elemei kapcsán rámutat az ítéletábra, hogy nem kell a tájékoztatásnak kifejezetten a „**korlátlan**”, „**felső korlát nélküli**” kifejezéseket tartalmaznia, abból csak annak kell kitűnnie, hogy az árfolyam változására az adósnak reálisan számolnia kell és az nem elhanyagolható mértékű kockázatot rejt magában. (EUB C-227/18. számú határozat első kérdésre adott válasz és 38. bekezdés) Ennek pedig a perbeli tájékoztatás megfelel. A szerződés VII.3. pontja utalt az árfolyamkockázat létre, s arra, hogy az **jelentős is lehet**, s amennyiben a kölcsön fedezete nem EUR forrás, a jelentős árfolyamváltozás jelentős árfolyamkockázatot generál.

Kitért a tájékoztatás arra, hogy az árfolyam a napi piaci mozgások hatására változhat (ebből következően a kockázat „**valós**”, az a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet). Abból kiderül, hogy a kedvezőtlen árfolyamváltozás (emelkedés) az adósnak **előre ki nem számítható többletköltséget okozhat**, mindkét irányú változás esetére rámutatott, hogy az árfolyamváltozás a **törlesztőrészletek mértékét miként érinti**. A tájékoztatás rámutatott a deviza alapú kölcsön **kamatkockázatára is**. Emellett egyértelműen taglalta, hogy az árfolyamváltozásból eredő, illetve a piac kedvezőtlen alakulása miatti **többször terhet kizárólag az adósok viselik**, azok nem kerülnek megosztásra a hitelező és az adósok között.

A tájékoztatás nem csupán tartalmában volt megfelelő, de - a külön okirati forma mellett **-betöltötte figyelemfelhívó funkcióját is**. Annak **időszzerűségét** a felperesek nem kifogásolhatják, éppen ellenkezőleg, az ellen emelhetnének kifogást, ha csak a szerződéskötés napján került volna sor a tájékoztatásra, mely esetben vizsgálándó, hogy kellő idő állt-e az adós rendelkezésére annak megismerésére, és a megfontolt döntéshozatalra.

Helyesen hivatkozott arra az alperes, hogy a Bankszövetség 2006. január 26. napján kelt tájékoztatója a perbeli szerződés érvénytelensége kapcsán nem vehető figyelembe, mert egyrészt a szerződés megkötése után kelt, másrészt nem az alperestől származott.

A 2005. június 30-án kelt - a II. r. felperes vonatkozásában is értékelendő - nyilatkozattal és a szerződés VII. pontjában foglaltakkal szemben már a felpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy az alperestől kapott szóbeli tájékoztatás eltérő tartalmú volt, illetve az, hogy a kiegészítő tájékoztatásra tekintettel alappal gondolhatták, hogy az árfolyamkockázat nem valós, bekövetkezésének nincs reális esélye, vagy mértéke korlátozott. A kölcsönszerződés VII.2. pontjában szereplő nagymértékű EUR/HUF árfolyamváltozásnak minősített 5 %-os változásnak nem az árfolyamkockázati tájékoztatás, hanem a kölcsön biztosítottsága szempontjából volt jelentősége, nem minősíthető félrevezető tájékoztatásnak. Meghallgatásra kerültek a szerződéskötés során az alperessel munkaviszonyban álló alkalmazottak is, de az ő vallomásukból sem volt megállapítható az, hogy a felperesek az írásban nyújtott tájékoztatás tartalmát lerontó szóbeli tájékoztatást kaptak volna.

A fentiek alapján a felpereseknek képesnek kellett lenni annak értékelésére, hogy a kikötés rájuk nézve milyen, esetleg jelentős gazdasági következményeket rejt magába, s a tájékoztatás fogyatékoságára alapított, az árfolyamkockázatot a felperesre hárító szerződési rendelkezés tisztességtelensége nem állapítható meg. A kellő mélységű és részletezettségű tájékoztatás meg nem

értése esetére helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság arra, hogy az a felperesek terhére értékelendő, ha nem jártak el kellő gondossággal.

II. rHpt. 213.§:

A rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltakkal kapcsolatosan az ítélet tábla az elsőfokú ítélet indokolásával mindenben egyetért, azt - mint szükségtelen - megismételni nem kívánja.

A rHpt. 213. § (1) bekezdés e pontjában foglaltakkal összefüggésben rámutat arra, hogy a kölcsönszerződés IV.3. pontja és IV.5. pontja egyértelműen meghatározta a türelmi időszakra eső (a törlesztőrészlettől megkülönböztető módon nevezett) törlesztések számát és esedékességét, a IV.4. és IV/5. pont pedig a türelmi időszakot követő hitelszak törlesztőrészleteinek számát, esedékességét. Nem érvényességi kelléke a szerződésnek, hogy tételeken tartalmazza a törlesztőrészletek összegét (akár kirovó, akár lerovó pénznemben), az sem, hogy rögzítse az irányadó átszámítási időpontot. Az előbbi vonatkozásában a kiszámíthatóság a feltétel, az utóbbi vonatkozásában pedig a rPtk. 231. § (2) bekezdésében foglaltakra tekintettel az átszámítási időpont ipso iure a törlesztések napjában rögzül (lásd 1/2016. PJE IV/2b. pont.). A szerződés minden adatot tartalmaz ahhoz, hogy (a IV.1. pontban rögzített annuitás számítás módszerével) a törlesztőrészlet összege meghatározható legyen.

Megjegyzi az ítélet tábla, hogy a IV.1. pont értelmében a kezelési költség összege a türelmi időszak leteltét követően állandó volt. A kölcsönszerződés VIII. pont 13. pontja szerint a szerződés részévé vált és a szerződésben nem szabályozott kérdésekben irányadó Hirdetmény 10. oldala pedig tartalmazza a kamatszámítás képletét. Kamatváltozás egyébként sem érinthette a felpereseket, mert a DH1 és DH2 törvényekkel a jogalkotó kiküszöbölte a tisztességtelen egyoldalú kamat, költség és díjemelést lehetővé tevő feltételeket, s ezzel a jövőre nézve is és a deviza alapú fogyasztási kölcsönszerződésekkel kapcsolatos perekre is irányadóan rendezte a kamatok mértékét (1/2016. PJE III. pont).

A rHpt. 77-78. §-ában foglaltak megsértésére történt felperesi hivatkozás is súlytalan, a szerződés érvényessége szempontjából. A bírói gyakorlat szerint a más jogági szabályokat sértő szerződés a polgári jog szempontjából akkor érvénytelen, ha a más jogági törvény kifejezetten rögzíti, hogy a norma megsértése egyúttal a szerződés érvénytelenségét is okozza, továbbá, ha a törvény értelmezéséből az összes körülményből ez következik (2/2016. Polgári elvi döntés 22. pont).

Az elsőfokú bíróság által az alperes javára megállapított ügyvédi munkadíj az eljárás elhúzódására és az alperesi képviselő által kifejtett jogi képviseleti tevékenység terjedelmére és színvonalára tekintettel nem volt eltúlzottnak minősíthető. Az elsőfokú bíróság ítéletében elmulasztotta ugyan a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdését megjelölni, azonban szövegesen utalt arra, hogy mérlegeléssel került sor a munkadíj megállapítására.

A fentiekre tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban is vesztes felperesek a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárással kapcsolatos költségeiket maguk viselik, ugyanakkor kötelesek megtéríteni az alperes másodfokú perköltségét, mely az alperest képviselő ügyvéd 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, 3. § (5) bekezdése és 4/A. §-a szerinti munkadíjból áll.

A le nem rótt 67.900 Ft fellebbezési eljárási illetéket a felperesek teljes személyes költségmentessége folytán a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Győr, 2020. február 27.

Dr. Lezsák József sk.
a tanács elnöke

. Mészáros Zsolt sk.
előadó bíró

Dr. Maurer Ádám sk.
bíró